

Skörd av potatis 2016

Preliminära uppgifter

Production of potatoes in 2016

Preliminary results

I korta drag

Återhämtning för skörden av matpotatis

Den svenska skörden av matpotatis beräknas till 552 500 ton år 2016. Årets totalskörd är 5,2 % högre än 2015 års slutliga skörd och i nivå med femårsgenomsnittet. Det innebär en återhämtning jämfört med fjolårets rekordlåga totalskörd.

Västerbottens län och Norrbottens län har 43 % respektive 33 % högre totalskörd jämfört med fjolårets låga skörd. Örebro och Gotlands län har 19 respektive 18 % högre totalskörd jämfört med föregående år. Västra Götalands län har uppemot 14 % högre totalskörd än föregående år främst tack vare en ökad odlingsareal. För övriga län är totalskördarna i nivå med föregående års resultat för länen.

Fyra län dominerar odlingen av matpotatis: Skåne, Hallands, Västra Götalands och Östergötlands län. Tillsammans står de i år för 76 % av landets totala matpotatisskörd.

Arealen matpotatis ökade med 600 hektar

Den främsta orsaken till den ökade totalskörden är att arealen matpotatis ökat. Den preliminära arealen matpotatis uppgick i år till 17 260 hektar på riksnivå. Det är en ökning med omkring 600 hektar eller 3,7 % jämfört med föregående års slutliga statistik som visade den lägsta areal som dittills redovisats. Arealökningen mätt i hektar var allra störst i Skåne och Västra Götalands län. I Östergötlands län minskade däremot arealen med 120 hektar jämfört med året innan.

Hög skörd för stärkelsepotatisen

Potatis för stärkelse odlas främst i Skåne, Blekinge och Kalmar län. Hektarskörden beräknas till 45 040 kilo per hektar vilket är 2 080 kilo eller 4,8 % över föregående års höga hektarskörd och 6,9 % högre än femårsgenomsnittet. Den totala skörden beräknas till 310 000 ton, vilket är 11,8 % högre än föregående års resultat. Matpotatis som kan komma att levereras för användning till stärkelseproduktion ingår inte här utan redovisas som matpotatis.



Gunnel Wahlstedt, SCB, tfn 010-479 62 45, gunnel.wahlstedt@scb.se

Statistiken har producerats av SCB på uppdrag av Jordbruksverket, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1654-4242 Serie JO – Jord- och skogsbruk, fiske. Utkom den 7 december 2016.

URN:NBN:SE:SCB-2016-JO17SM1601_pdf.

Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.

Utgivare av Statistiska meddelanden är Stefan Lundgren, SCB.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	3
Arealen matpotatis ökade med omkring 600 hektar	3
Arealen stärkelsepotatis ökade med drygt 400 hektar	3
Hektarskörden av matpotatis i nivå med föregående år	4
Hallands län har den högsta hektarskörden	4
Färsipotatisens areal och hektarskörd i nivå med föregående år	5
Totala matpotatissskörden i nivå med femårsgenomsnittet	5
Hög hektarskörd av potatis för stärkelse	5
Hög totalskörd av potatis för stärkelse	6
Obärgat i söder beroende på regn och kyla	7
Tabeller	9
Teckenförklaring	9
1. Matpotatis. Preliminära resultat 2016	10
2. Potatis för stärkelse. Preliminära resultat 2016	11
3. Potatis. Obärgad areal. Preliminära resultat 2016	12
Fakta om statistiken	13
Detta omfattar statistiken	13
Definitioner och förklaringar	13
Så görs statistiken	14
Statistikens tillförlitlighet	14
Bra att veta	15
In English	16
Summary	16
List of tables	16
List of terms	17

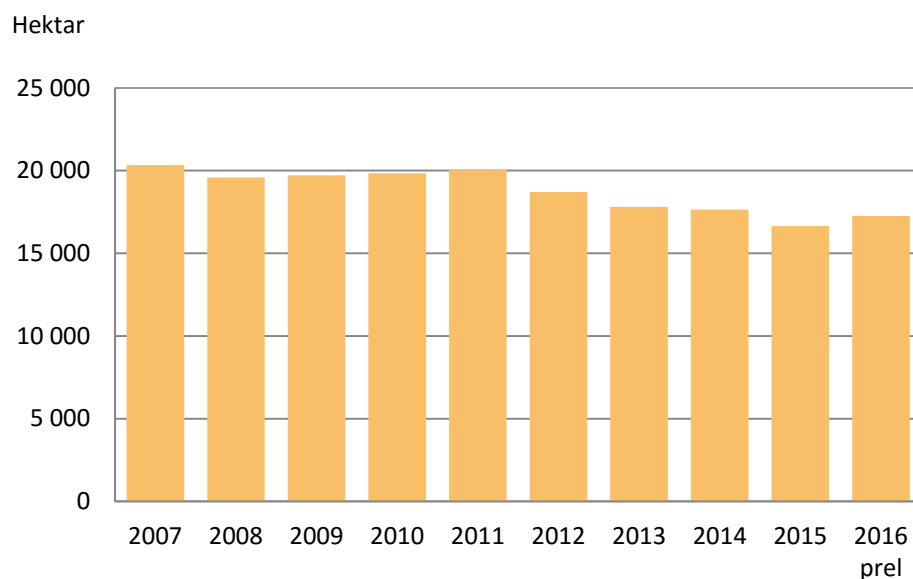
Statistiken med kommentarer

Arealen matpotatis ökade med omkring 600 hektar

Den preliminära arealen matpotatis, som används för beräkning av totalskördar, uppgick år 2016 på riksnivå till 17 260 hektar. Det är en ökning med omkring 600 hektar eller 3,7 % jämfört med föregående års slutliga statistik som var den lägsta arealen som redovisats ditintills. Arealökningen mätt i hektar var allra störst i Skåne och Västra Götalands län. I dessa län ökade arealen med 320 respektive 160 hektar ifrån fjolårets låga arealnivå för dessa län. I Hallands och Gotlands län ökade arealen med 110 hektar vardera. I Dalarnas län ökade arealen med uppemot 40 hektar och i Uppsala och Västerbottens län uppgick arealökningen till uppemot 20 hektar vardera. I Östergötlands län minskade däremot arealen med 120 hektar. Arealerna i Gävleborgs och Jönköpings län minskade också med 20 respektive 10 hektar. Övriga län hade arealförändringar som var mindre än 10 hektar jämfört med föregående år. Skörd från kolonilotter, trädgårdsland med mera ingår inte i föreliggande statistik.

I början av 1980-talet odlades uppemot 30 000 hektar matpotatis årligen. Fram till år 2006 minskade arealen omkring 10 000 hektar. Mellan 2006 och fram till år 2011 var odlingsarealen tämligen konstant och uppgick till omkring 20 000 hektar årligen. Sedan 2011 har arealen fortsatt minska fram till och med 2015 då endast 16 650 hektar matpotatis odlades. Under 2016 skedde en viss återhämtning och arealen ökade 600 hektar, se Figur A.

Figur A. Matpotatis. Arealer 2007–2016



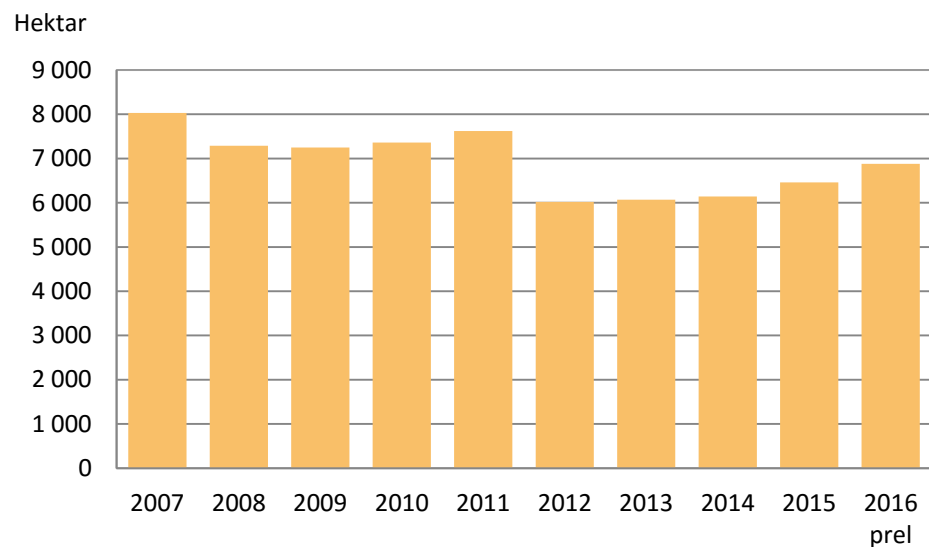
Arealen stärkelsepotatis ökade med drygt 400 hektar

Den preliminära arealen stärkelsepotatis för 2016 redovisades till 6 880 hektar. Det är en ökning med 420 hektar eller 6,5 % jämfört med föregående års slutliga statistik. I Skåne och Blekinge län ökade arealen med 320 respektive 70 hektar jämfört med fjolåret. I Kalmar län stannade arealökningen vid 30 hektar. Uppemot 60 % av arealen stärkelsepotatis odlas i Skåne län, nära 30 % i Blekinge och drygt 10 % i Kalmar län.

Figur B visar att arealen potatis för stärkelse i början av den senaste tioårsperioden var omkring 8 000 hektar för att sedan minska under några år. EU-stödet för kontrakterad stärkelsepotatis upphörde vid årsskiftet 2011/2012. Od-larna utnyttjade sina andelar i större utsträckning under 2011 vilket ledde till en viss återhämtning i arealen detta år, men för åren 2012–2014 stannade den od-

lade arealen på omkring 6 100 hektar. Under 2015 ökade dock arealen igen och arealökningen fortsatte under 2016. Även jämfört med femårsgenomsnittet är ökningen 420 hektar eller 6,5 %.

Figur B. Potatis för stärkelse. Arealer 2007–2016

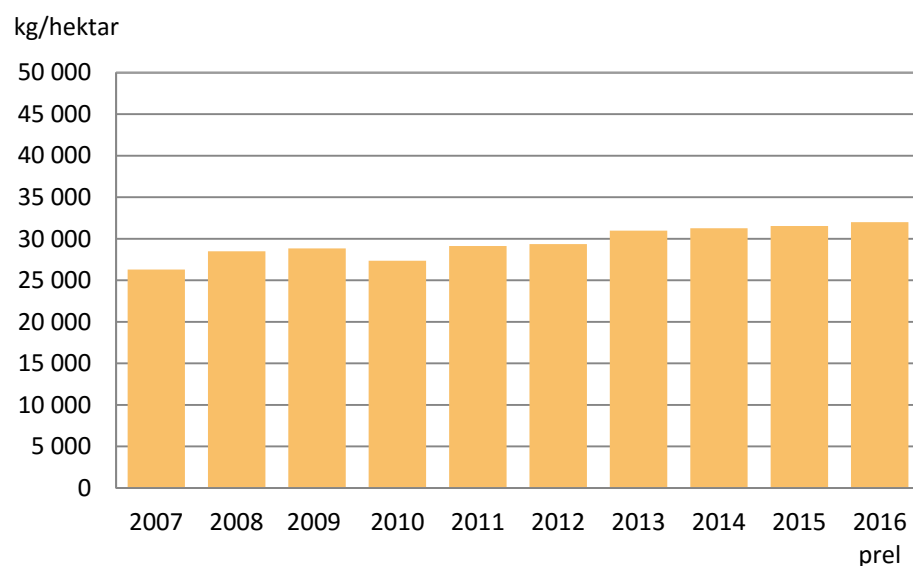


Hektarskörden av matpotatis i nivå med föregående år

Hektarskörden av matpotatis inklusive färskpotatis beräknas för år 2016 till 32 010 kilo per hektar, vilket är i nivå med föregående års slutliga hektarskörd. Till matpotatis räknas förutom färskpotatis och höst- och vinterpotatis för direkt konsumtion även potatis för tillverkning av mos, chips, pommes frites med mera samt foderpotatis och utsädesodlingar av matpotatisorter.

Av figur C framgår att hektarskördarna, med undantag för år 2010 har en ökande trend under tioårsperioden.

Figur C. Matpotatis. Hektarskördar 2007–2016



Hallands län har den högsta hektarskörden

Hallands län redovisar den högsta hektarskörden med 38 320 kilo per hektar, vilket är i nivå med föregående år. Skåne län har en omfattande odling av färskpotatis och därmed en lägre hektarskördenivå. Hektarskörden i länet uppgår till 32 080 kilo per hektar också det i nivå med föregående år. I Örebro län är hek-

tarskörden 18 % högre än i fjol. I Västerbottens och Norrbottens län är skörden per hektar omkring 30 % högre än i fjol. När hektarskörden beräknas ingår eventuell obärgad areal i skattningen. Stora obärgade arealer sänker därmed den skattade hektarskörden. Ingen beräkning av hektarskörd per skördad areal görs.

Färskpotatisens areal och hektarskörd i nivå med föregående år

Hektarskörden för färskpotatis beräknas även separat. På riksnivå uppgår den till 21 000 kilo per hektar, vilket är på samma nivå som föregående år. Av rikets matpotatisareal var 17 % färskpotatisodlingar, vilket är oförändrat jämfört med fjolåret. Uppgifter om färskpotatis insamlas för färskpotatisorter, men brukaren har också möjlighet att ange skörd för ytterligare sorter skördade som färskpotatis.

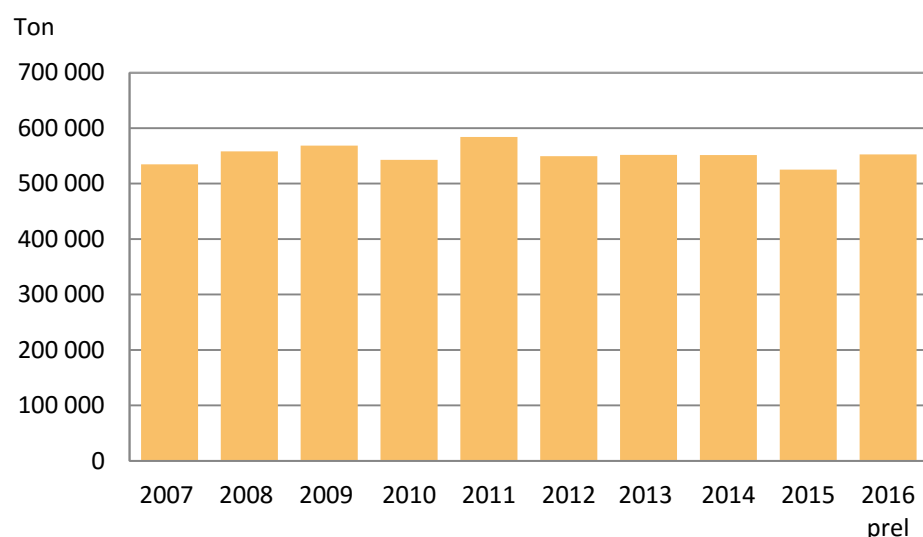
Totala matpotatissskörden i nivå med femårsgenomsnittet

Totalskörden av matpotatis beräknas för riket till 552 500 ton (se tabell 1). Det är 5,2 % högre än 2015 års slutliga totalskörd och i nivå med femårsgenomsnittet. Fyra län dominerar odlingen av matpotatis: Skåne, Hallands, Västra Götalands och Östergötlands län. Tillsammans står de i år för 76 % av landets totala matpotatissskörd.

Västerbottens län och Norrbottens län har 43 % respektive 33 % högre totalskörd jämfört med fjolårets låga skörd. Örebro och Gotlands län har 19 respektive 18 % högre totalskörd jämfört med föregående år. Västra Götalands län har uppemot 14 % högre totalskörd än föregående år främst tack vare en ökad odlingsareal. För övriga län är totalskördarna i nivå med föregående års resultat för länen.

Utvecklingen av den totala matpotatissskörden under den senaste tioårsperioden visas i figur D. Totalskörden 2006 och 2007 var de lägsta som ditintills noterats i landet. Skörden för 2015 var på samma nivå som dessa rekordlåga totalskördar, främst beroende på en minskad odlingsareal. Under 2016 ökar den odlade matpotatisarealen, vilket ger en återhämtning av totalskördnivån.

Figur D. Matpotatis. Totalskördar 2007–2016



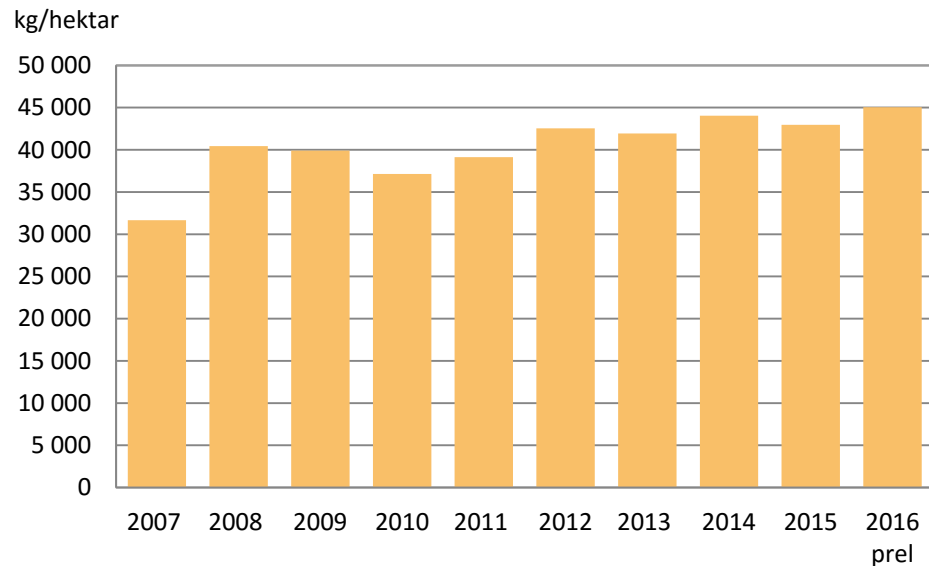
Hög hektarskörd av potatis för stärkelse

Potatis för stärkelse odlas främst i Skåne, Blekinge och Kalmar län. Hektarskörden beräknas till 45 040 kilo per hektar vilket är 2 080 kilo per hektar eller 4,8 % över närmast föregående år och 6,9 % högre än femårsgenomsnittet. Den totala skörden beräknas till 310 000 ton, vilket är 11,8 % högre jämfört med föregående års resultat och 14,3 % högre än femårsgenomsnittet. (se tabell 2). I beräkningarna av hektar- och totalskördar ingår även utsädesodlingar. Matpota-

tis som kan komma att levereras för användning till stärkelseproduktion ingår inte här utan redovisas som matpotatis.

Av figur E framgår att årets hektarskörd tillsammans med 2014 års är de högsta under perioden 2007-2016. Tioårsperioden inleddes 2007 med ett år där besvärliga odlingsbetingelser ledde till den lägsta hektarskörd under perioden. Den näst lägsta hektarskörd redovisas för 2010.

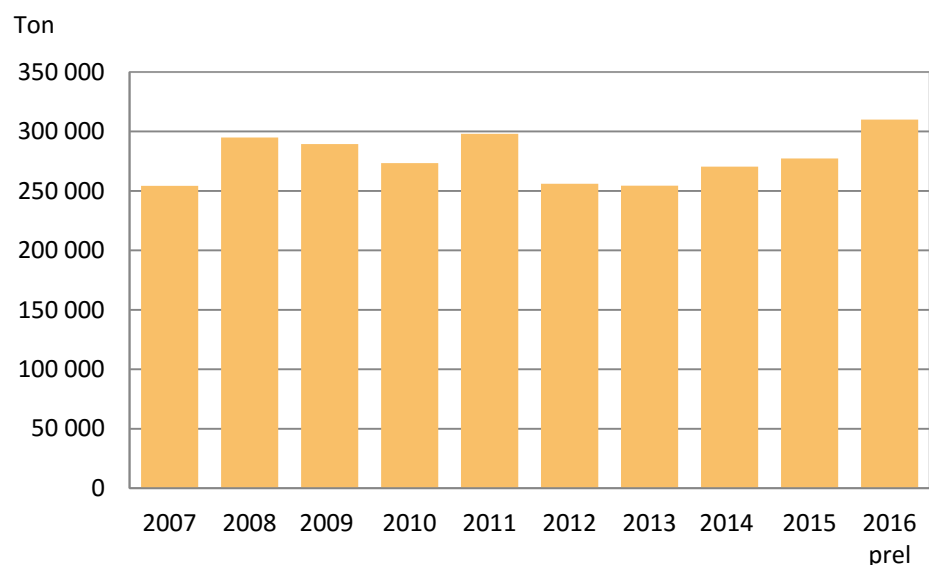
Figur E. Potatis för stärkelse. Hektarskördar 2007–2016



Hög totalskörd av potatis för stärkelse

En minskad areal för åren från och med 2008 har kompenseras av goda hektarskördar, vilket gör att totalskörd inte minskat i lika stor utsträckning som annars varit fallet. För 2012 och 2013 kunde inte den kraftiga arealminskningen fullt ut kompenseras med de höga hektarskördarna som redovisades för åren utan skörden totalt för riket minskade jämfört med tidigare år. För 2014 och 2015 sker en återhämtning i totalskördnivån och skörden fortsätter att öka ytterligare för 2016 som är den högsta redovisade totalskörd under tioårsperioden. se figur F.

Figur F. Potatis för stärkelse. Totalskördar 2007–2016



Obärgat i söder beroende på regn och kyla

Obärgade arealer för matpotatis beräknas för landet som helhet uppgå till 130 hektar (0,8 %), se tabell 3. Det är i nivå med 2013, då den minsta obärgade arealen redovisades sedan 1997. Jämfört med 2011 och 2012 som var besvärliga skördeår är det betydligt mindre som är obärgat. Störst obärgade areal redovisas i Skåne län med 100 hektar obärgat. Enstaka odlingar har fått lämnas helt obärgade, främst på grund av lokala kraftiga skyfall som dränkte grödan. Enskilda brukare har drabbats hårt. För potatis för stärkelse beräknas endast 20 hektar eller 0,3 % av arealen vara obärgad på riksnivå, där är det främst odlingar i Blekinge län som drabbades av minusgrader följt av regn innan skördearbetet hunnit avslutas. Uppgifterna om obärgade arealer är osäkra som en följd av att förekomsten av obärgade arealer varierar kraftigt mellan olika jordbruksföretag och regioner.

Odlingsbetingelser

Sättningen genomfördes under goda förhållanden vid normal tidpunkt. Resten av sommaren blev relativt torr och varm. Torkan resulterade i att vattnet tog slut i vissa områden och där man inte kunde bevattna påverkade det skördenivån. Det torra vädret var inte gynnsamt för bladmögel och kommentarer om stora bladmögelangrepp är få under 2016.

Viltskador i jordbruksgrödor

Många lantbrukare brukar lämna spontana kommentarer när det varit särskilda omständigheter som påverkat skörderesultatet. Kommentarer om skador orsakade av vilt förekommer ofta som en förklaring till låga skördenivåer. Under 2014 samlades uppgifter om viltskadornas omfattning in från alla jordbruksföretag som var med i skördeundersökningen. Resultaten visade att i södra Sverige var det främst vildsvin som stod för skadorna i potatis, medan tranor var det djurslag som orsakade störst skada i norrlandslänens matpotatisodlingar. Det fanns även rapporter om att potatisodling endast var möjligt efter att man satt upp elstaket omkring sin odling. Resultaten finns redovisade i Viltskador i jordbruksgrödor 2014 (JO 16 SM 1502).

Uppgifter om skördens kvalitet samlas inte längre in

Jordbrukarna gjorde fram till och med 2015 års matpotatisundersökning en bedömning om huruvida olika kvalitetsegenskaper förekom i större utsträckning än normalt. Insamling av dessa uppgifter upphör från och med 2016 års undersökning. Uppgifterna efterfrågades inte av användarna i sådan omfattning att det var befogat att fortsätta insamlingen. Uppgiftslämnarbördan minskar något i och med att frågorna tas bort.

Den här statistiken tar inte hänsyn till lagringsförluster utan skörden beräknas för den bärgade skörden före inlagring.

I potatisundersökningarna görs en korrigering av den totala hektarsköörden för bortsortering och småfallande med hjälp av standardtal för att beräkna den reducerade skördens storlek. Det är den reducerade skörden som sedan multipliceras med aktuell areal vid beräkning av den totala skörden. Se utförligare redovisning i dokumentet "Beskrivning av statistiken".

Kommentarer till tabellerna

Redovisning görs för län, produktionsområden och hela riket. I tabellerna redovisas antal företag som varit underlag för beräkningarna, bärgad skörd per hektar, medelfel för hektarskörd, grödareal, total skörd samt medelfel för den totala skörden. Förekomst av obärgade arealer gör att hektarskörd och totalskörd blir lägre för den aktuella grödan. Slutliga resultat för riket för de närmast föregående åren redovisas också som jämförelse.

För att undvika redovisning av alltför osäkra resultat krävs att redovisad hektarskörd för länet grundar sig på uppgifter från minst 20 jordbruksföretag. Vid

färre antal företag ersätts skördeuppgiften i tabellen med två prickar (..). När inga observationer finns att redovisa markeras detta med ett streck (-).

Vid denna preliminära beräkning av totalskördar används preliminära grödarealer från Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd. Det är samma arealunderlag som användes i Jordbruksverkets Skördeprognos för spannmål och oljeväxter 2016 (JO 29 SM 1601).

Tabeller

Teckenförklaring

Explanation of symbols

–	Noll	Zero
..	Uppgift inte tillgänglig eller för osäker för att anges	Data not available or too unreliable to be presented
.	Uppgift kan inte förekomma	Not applicable

1. Matpotatis. Preliminära resultat 2016**Hektarskörd, areal och totalskörd**

1. Table potatoes. Preliminary results 2016

Yield per hectare, crop area and total production

Område	Antal under- sökta företag ¹⁾	Hektar- skörd tot., kg/ha	Hektar- skörd red., kg/ha ²⁾	Medel- fel, %	Areal, hektar	Total skörd, ton ²⁾	Medel- fel, %
Län							
Stockholms	3	100
Uppsala	7	200
Södermanlands	3	50
Östergötlands	37	39 130	35 490	4,1	1 640	58 400	4,1
Jönköpings	9	100
Kronobergs	5	50
Kalmar	14	420
Gotlands	21	36 250	33 280	4,4	950	31 500	4,4
Blekinge	6	90
Skåne	176	34 320	32 080	1,7	6 680	214 200	1,7
Hallands	44	41 380	38 320	2,6	1 980	76 000	2,6
Västra Götalands	61	37 450	34 010	2,3	2 170	73 900	2,3
Värmlands	20	28 930	25 970	6,0	290	7 500	6,0
Örebro	20	37 640	33 500	3,8	470	15 700	3,8
Västmanlands	2	30
Dalarnas	37	32 470	28 520	2,9	870	24 700	2,9
Gävleborgs	16	180
Västernorrlands	12	160
Jämtlands	14	130
Västerbottens	25	25 700	20 600	1,4	290	6 000	1,4
Norrbottens	20	21 500	17 070	0,8	430	7 300	0,8
Produktionsområden							
Götalands södra slättbygder	128	36 640	34 160	2,2	5 050	172 700	2,2
Götalands mellanbygder	122	34 830	32 400	1,6	4 660	150 900	1,6
Götalands norra slättbygder	81	38 830	35 240	2,0	3 470	122 300	2,0
Svealands slättbygder	41	31 540	28 200	4,4	950	26 800	4,4
Götalands skogsbygder	38	31 270	28 530	4,6	770	21 900	4,6
Mell. Sveriges skogsbygder	36	31 580	28 150	4,1	740	20 900	4,1
Nedre Norrland	59	27 370	23 840	3,6	890	21 300	3,6
Övre Norrland	47	23 270	18 540	1,1	730	13 500	1,1
Hela Riket ³⁾							
2016	552	34 970	32 010	1,0	17 260	552 500	1,0
2015	689	34 430	31 530	0,7	16 650	525 200	0,7
2014	746	34 160	31 270	0,6	17 640	551 600	0,6
2013	765	33 860	30 980	0,6	17 810	551 700	0,6
2012	810	32 010	29 370	0,9	18 710	549 400	0,9
2011	879	31 810	29 130	0,6	20 050	584 000	0,6
Genomsnitt 2011–2015	.	33 250	30 460	.	18 170	552 400	.

1) Antal jordbruksföretag som ingår i beräkningarna. Där antalet understiger 20 utelämnas resultaten (..).

2) Reducerad för små (<35 mm), rötskadade eller grönfärgade knölar.

3) För åren 2011–2015 redovisas de slutliga resultaten.

2. Potatis för stärkelse. Preliminära resultat 2016

Hektarskörd, areal och totalskörd

2. Potatoes for processing of starch. Preliminary results 2016
Yield per hectare, crop area and total production

Område	Antal under- sökta företag ¹⁾	Hektar- skörd tot., kg/ha	Hektar- skörd red., kg/ha ²⁾	Medel- fel, %	Areal, hektar	Total skörd, ton ²⁾	Medel- fel, %
Län							
Kalmar	26	43 830	43 650	1,2	730	31 800	1,2
Blekinge	40	44 770	44 590	1,4	1 940	86 400	1,4
Skåne	105	45 780	45 600	0,9	4 090	186 600	0,9
Övriga	2	130
Produktionsområden							
Götalands södra slättbygder	23	43 620	43 440	2,7	570	25 000	2,7
Götalands mellanbygder	137	45 270	45 090	0,7	5 820	262 600	0,7
Götalands norra slättbygder	1	80
Svealands slättbygder	-	0
Götalands skogsbygder	12	400
Mell. Sveriges skogsbygder	-	-	-	-	-	-	-
Nedre Norrland	-	-	-	-	-	-	-
Övre Norrland	-	-	-	-	-	-	-
Hela Riket ³⁾							
2016	173	45 220	45 040	0,7	6 880	310 000	0,7
2015	161	43 130	42 960	1,0	6 460	277 300	1,0
2014	167	44 210	44 040	1,0	6 140	270 500	1,0
2013	169	42 100	41 930	1,2	6 070	254 400	1,2
2012	168	42 710	42 540	0,8	6 020	256 000	0,8
2011	167	39 280	39 130	1,2	7 620	298 000	1,2
Genomsnitt 2011–2015	.	42 290	42 120	.	6 460	271 200	.

1) Antal jordbruksföretag som ingår i beräkningarna. Där antalet understiger 20 utelämnas resultaten (..).

2) Reducerad för rötskadade knölar.

3) För åren 2011–2015 redovisas de slutliga resultaten.

3. Potatis. Obärgad areal. Preliminära resultat 2016 Procent och hektar av grödarealen

3. Potatoes. Area not harvested. Preliminary results 2016
Per cent and hectares the cultivated area

Område	Matpotatis			Potatis för stärkelse		
	Obärgad areal			Obärgad areal		
	Procent	Hektar	Medelfel, procent	Procent	Hektar	Medelfel, procent
Län						
Stockholms	-	-	-
Uppsala
Södermanlands
Östergötlands	0,0	0	.	-	-	-
Jönköpings	-	-	-
Kronobergs
Kalmar	0,0	0	.
Gotlands	0,5	0	29,5	-	-	-
Blekinge	0,8	20	16,6
Skåne	1,5	100	22,3	0,1	0	30,3
Hallands	0,0	0
Västra Götalands	0,1	0	42,7
Värmlands	0,0	0	.	-	-	-
Örebro	0,4	0	51,7	-	-	-
Västmanlands	-	-	-
Dalarnas	0,3	0	34,3	-	-	-
Gävleborgs	-	-	-
Västernorrlands	-	-	-
Jämtlands	-	-	-
Västerbottens	0,7	0	34,1	-	-	-
Norrbottens	0,8	0	7,5	-	-	-
Produktionsområden						
Götalands södra slättbygder	1,7	90	24,8	0,1	0	74,2
Götalands mellanbygder	0,3	20	31,1	0,3	20	14,5
Götalands norra slättbygder	0,1	0	41,9
Svealands slättbygder	0,7	10	82,2
Götalands skogsbygder	0,8	10	89,9
Mell. Sveriges skogsbygder	0,4	0	39,0	-	-	-
Nedre Norrland	0,6	10	16,5	-	-	-
Övre Norrland	0,7	10	12,5	-	-	-
Hela riket¹⁾						
2016	0,8	130	17,6	0,3	20	14,1
2015	1,1	190	34,4	0,1	10	71,8
2014	1,3	230	10,5	0,6	40	15,1
2013	0,6	100	14,2	0,0	0	79,3
2012	4,0	750	7,4	0,3	20	9,9
2011	3,9	790	4,9	0,5	40	17,0

Anm. Där antalet företag i bearbetningen understiger 20 utelämnas resultaten (..).

1) För åren 2011–2015 redovisas de slutliga resultaten.

Fakta om statistiken

Sedan lång tid tillbaka har i Sverige varje år uppskattningar av skördar inom jordbruket redovisats. Skördeuppskattningar enligt den så kallade objektiva metoden infördes i början av 1960-talet, genomfördes av SCB och utformades då främst för skördeskadestyddets behov av statistik som beräkningsunderlag. Därigenom uppfylldes i huvudsak även andra behov av skördestatistik. Det statliga skördeskadestyddet upphörde efter 1987 års skörd då ansvaret övertogs av Lantbrukarnas riksförbund (LRF). När även detta skydd avvecklades 1995 åtog sig staten ett övergripande ansvar för skördeskador av naturkatastrofkarakter.

Under andra hälften av 1990-talet förändrades undersökningsmetoderna och den så kallade objektiva metoden med provtagningar i fält upphörde. För potatis baseras skördestatistiken från och med 1999 på insamling av uppgifter från jordbrukarna.

Undersökningen om skörd av potatis ingår i Sveriges officiella statistik. Denna statistik är till stor del EU-reglerad då vissa uppgifter om skördar för olika grödor ska redovisas till EU enligt Europaparlamentets och Rådets förordning (EG) nr 543/2009 av den 18 juni 2009 om skördestatistik samt kommissionens delegerade förordning 2015/1557 av den 13 juli 2015 om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 543/2009 om skördestatistik.

Detta omfattar statistiken

Definitioner och förklaringar

Den **population**, som den preliminära skördestatistiken ska belysa, utgörs av jordbruksföretag med odling av matpotatis respektive potatis för stärkelse under 2016.

Skördestatistiken baseras på urvalsundersökningar med jordbruksföretag som undersökningsenheter. Med **jordbruksföretag** avses en inom jordbruk, husdjursskötsel eller trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

Skörd av potatis redovisas dels för matpotatis och dels för potatis för stärkelse. Till **matpotatisen** räknas förutom färskpotatis och höst- och vinterpotatis för direkt konsumtion även industripotatis för tillverkning av till exempel mos, chips, pommes frites och för leverans till skalerier samt foderpotatis och utsädesodlingar av matpotatissorter. I **potatis för stärkelse** ingår även utsädesodlingar.

Uppgifter redovisas för grödorna matpotatis respektive potatis för stärkelse.

Huvudvariabler som redovisas i detta Statistiska meddelande:

- Odlad areal (hektar)
- Totalskörd (ton)
- Hektarskörd (kilo per hektar)

Dessutom redovisas:

- Hektarskörd av färskpotatis, till exempel sorterna Alexia, Arielle, Michelle, Rocket och Solist eller annan sort som odlats som färskpotatis och odlad andel färskpotatis av den totala matpotatisarealen (%).
- Obärgad areal.

Den **totala hektarskörden** som är en bruttoskörd tas fram som kvoten mellan den skattade totalskörden (brutto) och den skattade arealen i redovisningsgruppen.

Den **reducerade hektarskörden** erhålls därefter genom att korrigera den totala hektarskörden för bortsortering och småfallande med hjälp av standardtal. Standardtalen baseras på uppgifter från 1987–1998 års objektiva skördeuppskattningar på produktionsområdesnivå och för riket. För matpotatis beräknades standardtalet för bortsortering av småfallande, gröna och rötskadade med mera på riksnivå till 9,5 %. För potatis för stärkelse, där endast rötskadade knölar bortsorteras, beräknades standardtalet till 0,4 %. För färskpotatis görs ingen korrigering för bortsortering.

När hektarskördarna beräknas ingår eventuell obärgad areal och osatta vändtegar i skattningen. Stora obärgade arealer sänker den skattade hektarskörden. Ingen beräkning av hektarskörd per skördad areal görs.

Totalskörden (netto), som är den redovisade, beräknas sedan genom att den reducerade hektarskörden multipliceras med de aktuella preliminära arealuppgifterna.

Så görs statistiken

Skördeskattningarna av potatis 2016 baseras på uppgifter från ett urval av odlare. I de preliminära skördeskattningarna har uppgifter från 552 av 739 utvalda matpotatisodlare respektive uppgifter från 173 av 191 utvalda odlare av stärkelsepotatis ingått i beräkningarna.

Som urvalsram används Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd. Urvalet drogs bland de jordbruksföretag som år 2016 brukade mer än fem hektar åkermark. Här ingår både ekologiskt och konventionellt odlade arealer.

Datainsamlingen sker genom att jordbrukarna lämnar sina skördeuppgifter på en särskild internetsida eller genom telefonintervjuer utförda av SCB:s intervjuare. Från varje jordbruksföretag insamlas information om total bärgad kvantitet eller företagets hektarskörd.

På basis av skattad hektarskörd och aktuell grödareal beräknas total skörd. Vid den preliminära beräkningen av totalskörd används preliminär grödareal från Jordbruksverkets register för arealbaserade stöd. Det är samma arealunderlag som användes i Jordbruksverkets Skördeprognos för spannmål och oljeväxter 2016 (JO 29 SM 1601).

Statistikens tillförlitlighet

I denna undersökning kan urvalsfel, täckningsfel, mätfel, bortfallsfel och bearbetnings fel förekomma. Av dessa fel torde i första hand urvalsfelen men till viss del även mätfelen påverka tillförlitligheten i statistiken. Tillförlitligheten redovisas kvantitativt genom precisionen (relativa medelfelet) i skattningarna, vilket främst avspeglar urvalsfel och effekten av andra slumpmässiga fel, däremot inte systematiska fel såsom mätfel.

Medelfel

Med hjälp av medelfelet kan ett konfidensintervall beräknas på följande sätt. För en skattad hektarskörd för potatis på 30 000 kg/ha och ett medelfel på 1,0 % (det vill säga 300 kg/ha) kan man med liten felrisk (5 %) säga att intervallet $30\,000 \pm 2 \times 300$ (det vill säga 29 400 – 30 600 kg/ha) omfattar den verkliga hektarskörden.

Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd betraktas i detta sammanhang som totalregister för grödarealer, vilket innebär att de procentuella medelfelen för hektar- och totalskörd blir identiska.

Bortfall

Bortfallet av jordbruksföretag blev för matpotatis 8,0 % (59 företag) och för potatis för stärkelse 5,2 % (10 företag).

Övertäckning och undertäckning

Mellan tidpunkten för urvalsramens upprättande och undersökningstillfället sker förändringar i företagsbeståndet. Nystartade företag utgör undertäckning och företag som upphört eller inte odlar potatis utgör övertäckning. Från och med 2001 års undersökning används årets aktuella uppgifter om jordbruksföretagens arealer som underlag för urvalet. Detta medför att undertäckningen minskats till en marginell nivå. Övertäckningen beräknas i den preliminära statistiken till 16,1 % (118 företag) för matpotatis och 4,2 % (8 företag) för stärkelsepotatis. I övertäckningen inkluderas företag som visar sig ha potatisodlingen utarrenderad, vilket just för matpotatis är tämligen vanligt.

Bearbetning

De inkomna uppgifterna granskas och i samband med detta görs manuella och maskinella kontroller. Särskild granskning görs till exempel när låga respektive höga hektarskördar redovisats. I vissa fall kan uppgifterna rättas med hjälp av kommentarer som lämnats på blanketterna. Vid behov tas förnyad kontakt med uppgiftslämnarna. Säkerheten i bearbetningsprocessen bedöms vara god.

Bra att veta

Jämförbarhet

Insamlingsmetoden för potatisstatistiken förändrades 1999, varför statistikuppgifterna efter förändringen inte är helt jämförbara med uppgifterna dessförinnan. Detta beskrivs närmare i dokumentet "Beskrivning av statistiken".

Jämförbarheten med motsvarande statistik för andra EU-länder bedöms vara god. Skördestatistik översänds varje år till EU:s statistikkontor Eurostat och publiceras tillsammans med motsvarande statistik för andra EU-länder i Eurostats databas (Database Eurostat).

Tidsserier med den slutliga skördestatistiken finns tillgängliga i Jordbruksverkets statistikdatabas (www.jordbruksverket.se) och i SCB:s statistikdatabas (www.scb.se).

Annan statistik

Skördeuppgifter för ekologiskt odlad areal har samlats in sedan år 2003. Resultaten för 2015 har redovisats i Statistiska meddelanden JO 14 SM 1601.

Med skördestatistiken för en lång följd av år som underlag beräknar SCB normskördar. Med normskördar menas den skörd som kan förväntas under normala väderbetingelser. Resultaten redovisas i juni varje år i Statistiskt meddelande, senast JO 15 SM 1601. Redovisning sker för skördeområden, län, produktionsområden och riket.

Elektronisk publicering

Detta Statistiska meddelande finns åtkomligt på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under Ta del av statistiken och på SCB:s webbplats www.scb.se under Jord- och skogsbruk, fiske. De som önskar erhålla Statistiska meddelanden med jordbruksstatistik i pdf-format per e-post i samband med publiceringen, kan anmäla det till statistik@jordbruksverket.se.

Beskrivning av statistiken

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i "Beskrivning av statistiken" för skörd av potatis 2016. Detta dokument finns tillgängligt på Jordbruksverkets och SCB:s webbplatser.

In English

Summary

Production of potatoes in 2016, preliminary results

This report provides the preliminary results of 2016 for the yield per hectare and total production of potatoes. The results are presented for counties, production areas and for the whole country.

The results are presented for table potatoes and potatoes for processing of starch. For the whole country, the yield per hectare for table potatoes is estimated at 32 010 kilos and the total production is estimated at 552 500 tonnes. The corresponding figures for potatoes for processing of starch are 45 040 kilos and 310 000 tonnes, respectively.

The tables show the number of observations, the total and reduced yields per hectare in kilos and total production in metric tonnes. Standard errors are also presented. Unharvested areas are shown in a separate table. As for the reduced yield, the yield per hectare is reduced for small, blighted and green potatoes etc. for table potatoes. The reduction for potatoes for processing of starch is made only for blighted potatoes. These reductions are made with standard values.

When calculating the yields, unharvested area is taken into account, which lowers the yield per hectare and owing to that also lowers the production. The unharvested area varies between years depending on the conditions during the growing season. The calculation of total production is based on the reduced yields and areas based on figures from the administrative database for agricultural subsidies.

Since 2006, the farmers can use Internet for data delivery to Statistics Sweden, but the data collection is still mainly undertaken through telephone interviews with the farmers. The results for 2016 were based on a survey with a sample of 739 holdings for table potatoes and a sample of 191 holdings for potatoes for processing of starch.

List of tables

Explanation of symbols	9
1. Table potatoes. Preliminary results 2016	10
2. Potatoes for processing of starch. Preliminary results 2016	11
3. Potatoes. Area not harvested. Preliminary results 2016	12

List of terms

Antal företag	Number of holdings
Areal	Area
Färskpotatis	New potatoes
Hektarskörd	Yield per hectare
Hela riket	The whole country
Län	County
Matpotatis	Table potatoes
Medelfel	Standard error
Obärgad areal	Area not harvested
Potatis för stärkelse	Potatoes for processing of starch
Produktionsområde	Production area
Rötskadade	Blighted tubers
Småfallande	Small tubers
Standardtal	Standard value
Total skörd	Total production